

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznaniila (inserati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 232.

Ljubljani, v ponedeljek 12. oktobra 1891.

Letnik XIX.

Državni zbor.

Z Dunaja, 10. oktobra.

Državni proračun za leto 1892.

Finančni minister dr. Steinbach izročil je danes poslaniški zbornici državni proračun za leto 1892. Že pri razpravi letošnjega proračuna se je poudarjalo, da se bode vsled novih tirjatev za vojno, vsled državne podpore avstrijskega Lloydja, podonavske parniške družbe itd., pomnožila potreba, in prav zaradi tega finančni minister v zadnjem zasedanju ni hotel pritrditi Plenerjevemu predlogu gledé znižanja pridobitnega davka pri malih obrtnikih. Kako bi se bil še le upiral, ko bi bil že takrat vedel, da to povikšanje ne bode znašalo kake tri ali štiri milijone goldinarjev, ampak celih 19-77 milijonov; za toliko namreč potreba za prihodnje leto presega potrebo tekočega leta.

Po pravici bi bil smel minister vprašati, kje dobí toliko dohodkov, da zadostuje tolikanj povikšanim stroškom!

V današnjem proračunu je rešeno to vprašanje. V primeri s potrebo pomnožili so se namreč tudi državni dohodki za 16-86 milijonov gld. mimo dohodkov tekočega leta.

Ce torej primerjamo vso potrebo v znesku 584.62 milijonov gld. z dohodki 585.24 gld., kaže se vendar še 617.884 gld. presežka. To sicer ni dosti, in finančni minister je sam priznaval malenkost tega presežka, ki ga je le s tem dosegel, da je za povrnitev državnega dolga v proračun postavil samo dva milijona goldinarjev, torej za dva milijona manj, kakor letos, ali vendar mora vsak nepristranski človek priznavati, da sta prejšnja večina državnega zbora in prednik Steinbachov, dr. Dunajevski, korenito vravnavala državne finance, ako je sedaj mogoče na le zadoščevati večji potrebi, ampak po-

plačati tudi še dva milijona še prej storjenega dolga in vrh vsega tega še prihraniti nekaj čez 600.000 gld. To je priznaval dr. Steinbach sam in v svojem današnjem govoru očitno zahvalo izrekel prejšnjemu državnemu zboru.

Današnje izjave ministrove so pa pomenljive še v nekem drugem oziru. V zadnjem zasedanju se je odločno protivil znižanju pridobitnega davka malih obrtnikov, vsled katerega bi se državni dohodki znižali za poldrugi milijon goldinarjev. Danes je pa obljubil, da hoče omenjeni davek znižati in državnemu zboru skoro predložiti dotično postavu, ki je po večjem že izdelana.

Finančni minister se pri tem znižanju ne zanaša na presežek državnega proračuna, ki bi v ta namen ne zadostoval, ampak na splošno davčno preustrojo, katero hoče pričeti z vravnavo pridobitnega davka.

Po gori omenjenem načrtu se pridobitni davek nima povikšati, ampak v sedanjem znesku pravičnejše razdeliti med posamezne davkoplačevalce. V ta namen se postavno določijo razni tarifi, ki bodo za male obrtnike in podjetnike jako majhni ter rastle po obsegu obrta in podjetja. Kateri obrtnik ali podjetnik se ima obdačiti po prvem, drugem in tretjem tarifi itd., ne bode določevala vlada po svojih davčnih uradih, ampak posebna komisija, katere večino volijo davkoplačevalci sami.

Iz tega je razvidno, da bodo dotične volitve silno važne, v nekakem oziru skoro pomenljivejše, kakor vsakatera druge volitve, ker je pravična razdelitev le mogoča, če dotična komisija natančno pozna razmere svojega okraja in je popolno nepristranska v presojanju dohodkov vsakega obrtnika ali podjetnika in v razdelitvi pridobitnega davka, oziroma tarifiranju njegovem. Pa ne samo ta davek se ima po zagotovilu ministrovem preustrojiti, ampak ministerstvo se peča s splošno vravnavo davkov,

pri kateri se hoče kolikor mogoče držati načel, ki jo vodijo pri premembi pridobitnega davka. To je gotovo jako hvalevreden namen, in če ga minister dr. Steinbach srečno izvrši, pridobil si bode v zgodovini avstrijskih financ enako nevenljivo slavo, kakor njegov prednik dr. Dunajevski z vravnavo državnega proračuna.

Dr. Steinbach je omenjal v svojem govoru tudi vravnavo denarne valute, katero mora vlada imeti zmirom pred očmi. Ali glavni pogoj za to je ravnotežje v državnem proračunu. Zato se nikakor ne sme zgoditi, da bi državni proračun svetu kazal primanjkljaj državnih dohodkov; vravnavo valute bi bila s tem zopet pokopana. Zato končno priporoča minister, da naj se od vlade ne zahtevajo več, katerih bi ne mogla dovoljevati. Živahna pohvala, ki je sledila ministrovem govoru, je sicer priznala, da ima prav, dejansko se bodo pa nekatere, prav malo brigali za svarilne besede ministrove. Podonavska parniška družba zahteva 700.000 goldinarjev, dunajsko mesto kakih 70 milijonov goldinarjev za mestno železnico, Tržačani hočejo imeti turistično železnico, severne dežele vodno zvezo Donave in Odre. Kako bi bilo mogoče vstreti vsem tem željam in državo varovati novih dolgov? Treba bode torej še velike previdnosti in varnosti, predno se bodo mogle spolniti vse gori omenjene želje. Gledé podonavske parniške družbe je minister sicer poudarjal veliko važnost njeno in zagotavljal potrebo državne podpore, ali med poslanci je veliko nasprotovanja v tej zadevi, kakor tudi gledé mestne železnice dunajske in dotične razprave bodo šle težko tako gladko izpod rok, kakor si jih nekateri domišljujejo. Tega ne zahtevajo posamezne dežele, ki od omenjenih naprav nimajo nobene posebne koristi, ampak to v prvi vrsti tirja državni proračun.

Budgetna razprava je navadno jako dolgo trajala v državnem zboru; sam odsek imel je z njo

LISTEK.

Ponočni kralj.

Francoski spisal A. de Lamotte.

(Dalje.)

„Bratje!“ zakliče ter jim ponuja meč in verigo z besedami: „Kaj si izberete: mir in sužnost ali meč in svobodo?“

„Svobodo!“ rujevoje zarotniki.

Kralj noči zalučí verigo v potok in dvigne zastavo z besedami: „Ali ste pripravljeni umreti, da jo rešite?“

„Dá, dá, dá!“

„Ali me hočete kralja?“

„Dá, dá, hočemo, hočemo!“

„Ali ste pripravljeni, izpostaviti se vsem nevarnostim, pretrpeti vsako trpljenje, ubogati me v vsem, kar nam bode treba v dosego namena, kar vam bodem ukazal?“

„Pripravljeni smo!“

„Tedaj naj mi vsi, ki me spoznajo vrednega kralja, prisežejo pokornost; a ne pozabite, da je prisega ta neizbrisljiva!“

„Tebe hočemo, le tebe!“

Firebrand prvi stopi pred njega in slovesno rače: „Jaz, glavar prostovoljcev ameriških, pripoznavam v imenu vseh tebe, vnuka Fionovega kot našega kralja, prisegam ti brezpogojno pokornost in darujem sebe in svoja orožja v osvobojenje Irske!“

„V imenu Irske vsprejemam prisego“, dé Peter in se ga dotakne z mečem.

„Jaz ponižen rodoljub“, dé nato Irvighton, „priznavam te našega kralja in ti darujem pomoček vednosti, da uničiš sovražnike Irske.“

Stopivši kraj odra, izlije skleničico v potok, ki se je koj spremenil v ognjeno reko. Navdušeni klici odobravanja zaorije.

„Kralj noči“, nadaljuje učenjak, „zaukažeš li, da se ona jelka, ki se dviga nad slapom, spremeni v plamenečo bakljo, da nam razsvetljuje obrede, ki se bodo vršili pri prisegah?“

„Ukažem!“ odgovori Peter.

„Jelka nad slapom, v imenu kralja noči spremeni se v gorečo bakljo! zakliče učenjak in dvigne roko proti drevesu, koje je bil prej skrbno obilil z ognjeno tekočino. In takoj se jame svetliti in drevo objame plamen od korenike do vrha. V jedni minuti razsvetljevala je že svetloba ves Glen, da so se vode blestele, kakor da so od čistega zlatá.

Mej tem se je vršilo priseganje in poklanjanje kralju noči.

Ko so se malo pred polnočjo glavarji razšli z nepopisno navdušenostjo, bila je slava mladega kralja v južni Irski od Limericka do Bantry — od Kilhen-a do Waterforda bolj utrjena, nego ona neodvisnega vladarja jutrovihih dežel, kojih prebivalci se klanjajo do tal.

Na vseh krajih imel se je pričeti boj, tajni boj, delajoč z rovanjem, umori in pretepi, ki bi aglesko armado le begali in s tem pospeševali drzne načrte Mitchel-a in O'Briena-a.

Preteklo je več dni, odkar se je bil Tobija oglasil v Pressmannovi hiši. Dobro je spoznala Zalika Tobijev glas, zato se je nadejala hitre rešitve. Ko pa se je videla varano v svoji nadi, bila je silno žalostna in večkrat je prebila vso noč jokaje na svoji postelji. A neko noč, ko je zopet jokala na svoji postelji in mislila na Petra, zasveti se vsa sobica v krvavo-rudečem odsvitu. — Iznenadena vstane in hiti k oknu. Strahu je obstala. Na nasprotni strani stal je grad Rosescastle ves v plamenu. Nihče ni mislil na gasitev; tam ob ograji začulo se je rožljanje orožja, vpitje, streljanje, ječanje. — V hiši je vse spalo. Zdaj se zaslišijo koraki, nekdo glasno pozvoni in zakliče:

„Gospod Jan, vstanite, oborožite se! Grad gori, „sinovi noči“ so pridrli, boj je pred uhodom v park. Ograja je podrta, redarji se ne morejo več braniti!“

Hipoma je bilo po hiši vse pokoncu. Agent skoči iz hiše na pol oblečen s puško v roki in preklinjajoč.

„Moj Bog, obvaruj me!“ molila je Zalika, hitela k durim, katere je baš sinoči pozabila gospa Emilija zakleniti ter zletela, ne da bi jo bil kdo opazil, iz hiše. (Dalje sledi.)

navadno opraviti kakih šest tednov, zbornica pa štiri tedne. Da bi reč prikrajšali, sklenili so trije veliki klubi za poskušnjo letos vse stalne točke precej v zbornici obravnavati in odseku prepustiti le izvanredne ali posebno važne zadeve. Budgetna razprava se vsled tega prične najbrže že prihodnji teden; vsak poslanec bo imel priliko govoriti o tej ali onaj zadevi precej v zbornici in ministrom stavljati vprašanja, kar je bilo dozdaj dovoljeno samo odsekovim članom. Splošna razprava bi bila še le pri finančnem zakonu po dovršeni posebni obravnavi. Skušnja bo pokazala, ali bo na ta način res mogoče okrajšati budgetno razpravo. Mladočeški poslanci se odločno protivijo tej novi poskušnji.

Stanovanja za delavce.

Prestopivši na dnevni red potrdila je zbornica vtretjem branju zadnjič sprejeti zakon gledé primernega odškodovanja nedolžno obsojenih ljudi, potem pa pričela razprava o zakonu gledé znižanja davkov za hiše, ki so odločene delavcem za stanovanje. Vaš poročevalec o gospodarskih zadevah vam pošlje o tej reči natančnejše poročilo, jaz za zdaj samo omenjam, da so dotični predlog v splošni razpravi zagovarjali poslanci Winterholler, Hoffmann, Kramar, Sommaruga in poročevalec dr. Gross, nasprotovala pa sta mu Ludwig in Schlesinger. Konečno je bilo z veliko večino sklenjeno pričeti posebno razpravo, ki se pa prične še le v prihodnji seji, ki bo v torek 13. t. m.

Predlogov in interpelacij

bilo je tudi danes dokaj sproženih; Marchet je predlagal, da naj se dovoli 30.000 gld. za prebivalce v Gumpoldskirchenu, ki so vsled slabš letine v velikem pomanjkanju. Wrabetz in Exner hočeta od trgovskega in poljedelskega ministra zvedeti, kaj hočeta ukreniti, da meso na Dunaju postane cenejše. Neuber ministru notranjih zadev pripoveduje, kako škodljivi so svinčeni navratniki na sifonskih steklenicah, ki zastrupijo vodo in ga vpraša, ali hoče to reč odpraviti? Sommaruga želi od finančnega ministra zvedeti, ali hoče še bolj znižati hišni davek pri stavbah, ki so potrebne vsled vravnavanja ulic na Dunaju? Hofmann izprašuje zaradi železnice Gradec - Fehring in zaradi zdatne pomnožitve sodnijskih uradnikov v Gradcu, Thurnher pa zaradi kolekov, ki jih je treba devati na prošnje za pravo odmerjenje davkov. Dr. Bartoli je nevoljen, da isterski Lahoni ne smejo razgrajati, kakor bi hoteli, in želi od ministerskega predsednika odločne prepovedi, da uradniki, zlasti pa duhovniki in učitelji (seveda slovenski in hrvaški) pri volitvah ne smejo agitovati. Lienbacherju ni po volji, da je treba za ogledovanje živine plačevati neko takso, in priporoča ministru v posebni interpelaciji, da naj so oglednikom iz državne blagajnice dovoljuje primerna nagrada.

Češki poslanec Elm pripoveduje, da je gojenecem kadetne šole v Pragi od vodstva prepovedano češko govoriti in želi zvedeti, kakor more vojna uprava opravičiti ta prepoved? Hauck toži, da poveljniki preveč mučijo 4. bataljon deželnih brambovcev, Muth pa predlaga, da naj se na dopust spusté edini sinovi vinorejcev, ki na novo zasajajo od trtne uši poškodovane vinograde.

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. oktobra.

Notranje dežele.

Dr. Kathrein. Nemškim liberalcem in njih zaveznikom „bauernbundarjem“ je posebno na potu dr. Kathrein. Dolgo so že proti njemu ruvali v njegovem volilnem okraju na Tirolskem. Ko je sklical volilni shod, zbralo se je nekaj njegovih nasprotnikov, ki so skušali zbrane volilce pregovoriti, da bi poslancu izrekli nezaupnico. Ta njih načrt se pa ni posrečil. Tirolski kmetje so dobro spoznali liberalne nakane in se niso dali premotiti. Ko so dr. Kathreina nasprotniki videli, da so v manjšini, umaknili so svoj predlog, da se potem o njem ni glasovalo.

Reforma kazenskega zakona. Privatni docent na dunajskem vseučilišču Friedmann je izdal knjižico o reformi kazenskega zakona. Ta knjižica ima več prav dobrih nasvetov in je torej priporočati, da se tudi poslanci seznanijo z njo. Posebno umesten je njegov nasvet zastran glob. Do sedaj se je navadno ugovarjalo globam zaradi tega, ker bi huje zadele manj premožne. Friedmann hoče temu s tem odpomoči, da nasvete globo po premoženju. Navadnemu delavcu bi se globa odmerila za vsak dan v visokosti njegovega dnevnega za-

služka. Bogatin bi pa plačal za jeden dan zapora 100 ali do 150 gld. Na ta način bi se približno doseglo, da bi vsaj skoro vsi jednako čutili globo, ubogi in bogatini.

Dijške demonstracije bile so zopet poslednje dni v Budimpešti. Vlada je prepovedala nagrobno prodajo časopisa „Magyar Hirlap“, ki je napadal železniško politiko trgovskega ministra. To je dalo povod burni razpravi v zbornici poslancev in pa dijaškim izgredom, ker omenjena prepoved omejuje tiskovno svobodo. Dijške demonstracije ponavljale so se več dni, ali velikih izgrediv ni bilo. V Budimpešti, kjer so že vajeni takih demonstracij, se tudi za zbiranje dijakov neso posebno zmenili. Policija je pa strogo gledala, da se dijakom neso pridružili kaki drugi za javni red nevarnejši elementi.

Vnanje države.

Demonstracije v Rimu obsojajo ne le konservativni listi, temveč tudi mnogi francoski republikanski časniki, kateri dosedaj niso nikdar kazali prijaznosti cerkvi. Prepričani so, da so demonstracije bile umetno napravljene in niso bile le naperjene proti francoskim romarjem, temveč proti Vatikanu in proti Franciji. Zaradi tega bodo te demonstracije le v škodo dobrih odnosom med Francijo in Italijo. V Vatikanu se pa bajé zopet razpravlja vprašanje, da bi se papež preselil iz Rima. Da ni Leon XIII. že tako star, bilo bi pričakovati, da se to tudi kmalu zgodi. Demonstracije so pokazale, da papež ne more več svobodno sprejemati vernikov, da garancijski zakon nikakor ne daje papežu potrebni nezavisnosti.

Turčija. Novo turško ministerstvo ne stoji več trdno. Velikega vezirja Djevada pašo bodo baje v kratkem nadomestili s Šakirjem pašo. Proti sedanjemu velikemu vezirju deluje angleški veleposlanik, ki je zopet v velikih čisljih pri sultanu.

Francija. Boulangerjeva stranka bode propala. Mnogi pokojnikov pristaši so že iz stranke izstopili, drugi se pa ne morejo sporazumeti o preustroju stranke. Propad te stranke je tudi neizogibljiv. Osnovana ni bila na kaceh posebnih načelih, temveč družila jo je le Boulangerjeva oseba. Sedaj, ko njega ni več, tudi stranka nima nobenega pravega pomena več.

Nemčija. Pruski novi naučni minister je predelal načrt ljudskošolskega zakona, katerega je bil izdelal prednik njegov. V kratkem bode minister v zbornici poslancev predložil nov načrt. Liberalni listi se bojé, da je novi minister načrt predelal po željah katoliškega centruma in konservativcev, katoliški listi pa tudi od novega naučnega ministra nič dobrega ne pričakujejo.

Parnell. Vodja angleške unijonistične stranke, Chamberlain, se je izjavil, da s Parnellom vred propade tudi parnellizam, kakor je izginil z Boulangerjem Boulangerizem. Chamberlain je pa bil preverjen, da bi bila Parnellova stranka pri novih volitvah propala vzlic močni individualnosti Parnellovi, ko bi tudi on bil živ. — Na Irskem se pa sedaj ugiblje, kdo naj bi bil vodja Ircov. Skoro vsi so jedini v tem, da je najbolje, da se obe irski stranki zjedinita, ali mnogi želé, da bi vodstvo prevzel kak mož, ki ni bil niti prijatelj niti sovražnik Parnellov. Ameriški Irci so se na shodu v Chicagu tudi izrekli v tem smislu.

Brazilijska. Predsednik Fonseca je baje jako bolehen. Če tudi morda za življenje ni nevarnosti, vendar je preslab, da bi mogel opravljati državne posle. Zaradi tega že mnogi premišlujejo, da bi ga nadomestili s kom drugim. Fonseca ima v Braziliji tudi več nasprotnikov, za to je mogoče, da se je vest o njegovem slahem zdravju le razširila, da bi izpodrinili s kom drugim. V južnoameriških republikah so vedno intrige in zarote. Vsak predsednik ima več nasprotnikov. Povsod je kdo, ki bi se rad prikopal do predsedništva.

Izvirni dopisi.

Iz goriške okolice, 8. oktobra. Trgatev je končana. V nekaterih krajih nabrali so precej, in ker je bilo zadnji čas prav ugodno vreme, tudi sladko in zdravo grozdje. Kupci iz večjih mest so bile takoj na mestu. Najboljše grozdje plačevali so prav drago. Kakor hitro so zmastili in odpeljali most na goriški kolodvor, odšel je kupec kar po 20 in 21 gld. za hektoliter.

Drugi vinorejci pričakujejo zdaj tudi kupca, ki naj bi jim plačal tudi po 20 gld., a krčmarji spoznavajo, da bi ne imeli kaj dobrička pri tako visoki ceni, zato so se nekateri obrnili kar v Istro, kjer je letos vinska letina izborna, našim ljudem pa zná roba ostati neprodana v kleti.

Neki krčmar pripoveduje, da je hotel za svojo gostilno kupiti več hektolitrov mošta. Ali kjer je povprašal, stavili so mu tako visoko ceno, da je prišel prazen domov. „Samo italijanski znajo sedaj ljudje,“ pripovedoval je potem. Vprašal sem po čem prodajo mošt. „Venti, sior!“ bil je odgovor. Pa bode vsaj malo pojenjali? „Nanche un meso soldo!“ — „Niti pol krajcarja!“

Poznatemu vinorejcu sem opomnil: „Ali se spominjaš, ko sem pred par leti plačeval ti mošt po 13 gld., a si jednako prevzetno odgovoril, kakor letos? Okoli Božiča si pa sam za menoj prišel s poskušnjo in ponižno prosil, naj vendar kupim vino, ker ti je sila za davke, obleko, mezdo itd. Po 6 gld. si rad prodal vino in prej nisi hotel dati v svoji ošabnosti mošta po 13 gld? Glej, da se ti letos jednaka ne pripeti! Rekel sem in odšel. Tako krčmar.“

Splošno se toži, da vinorejci ob trgatvi stavijo previsoke cene in s tem marsikaterega kupca odpodé. Kakor jim privoščimo dober zaslužek, moramo vendar obsojevati jednako navado, ki je posestnikom le na škodo. Naj bi se letos ne opekli, kakor pred par leti!

V gostilnicah se večinoma toči mošt zdaj po 32 kr. liter, torej mora biti vino po 36 ali 40 kr. To je pa v vinskih krajih le predrago. Marsikateri bi si rad privoščil kozarec boljše kapljice, a bode vsejedno prej premislil, predno dá dvajsetico za pol litra, posebno še, ker je bil v prejšnjih letih vaje na polovico nižje cene.

Blaža Potočnika slavnost in 25-letnica „Narodne čitalnice“ v Št. Vidu nad Ljubljano.

I.

Nekako v sredi prve (spodnje) polovice prijazne šentviške vasi stoji lična hiša katol. rokodelskega društva, — v njeno pritličje na desni preselila se je čitalnica kmalu po njenej izvršitvi. Dohajajoč po cesti — obstojiš, čestiti bralec, pred to hišo; pred teboj se dviga iznad zelenja senčnih dreves, ponosno v nebo kipeč, lično izdelan in mogočen stolp lepe vaške cerkve, katere lepo ubrano zvonjenje je znano dalječ okrog: — na levi te vabi hladen gozd, raztegajoč se po hribčku, v katerega vznožji te pozdravljajo bele hišice izmed zelenja sadunosnega drevja; na desni se od dalječ blesti cerkvice na gori in za njo sive goličave ali snegom odeti vrhovi kamniških planin. Očaran obstojiš. In baš tu, kjer stojiš, pozdravljaj te je v dan, kojega tu opisujem, lep slavalok z napisom: „Bog živi Vas!“ Ob njega vitkih stebrih vihrale so naše trobojnice in cesarske zastavice — odzdravljajoč vihranju svojih sester v lični hiši, kamor so ti bili namenjeni koraki. Tu je slavnostni odbor naše čitalnice vsprejemal in pozdravljaj drage goste, a vrle šentviške Slovenke, ob enem čitalniške pevke, v narodni noši pripenjale so jim duhteče šopke na prsi — ter z venci okitile zastave. Od tu pa do „Kraljiča“ stali so ob krajeh ceste vitki mlaji, odičeni z zastavami, — katere so dičile tudi skoro vse hiše šentviške.

Ob 1/2 10. uri podal se je sprevoz med pokanjem topičev in ubranim pritrkavanjem zvonov v cerkev v sledečem redu: Ognjegasno društvo šentviško, rokodelski iz Ljubljane in Št. Vida z zastavama, šišenska in domača čitalnica z zastavama, za njima mešani pevski zbor, deputacije „Pisateljskega društva“, „Matice Slovenske“, „Glasbene Matice“, „Družbe sv. Cirila in Metoda“, čitalnice ljubljanske itd. — naposled odbor domače čitalnice.

Ko so se zastavonoše zvrstili pred ograjo presbiterija, začela se je propoved, katero je govoril slavnostni govornik č. g. Ivan Babnik, župnik topliški. Opisujoč pod geslom: Blagor možu, ki je najden brez madeža in kateri ne hodi za zlatom in se ne zanaša na denar in na zaklade! Kdo je tá — da ga hvalimo; zakaj čudo je delal v svojem življenju. Eccl. 31. — paznim poslušalcem življenje slavljencevo, našteval je v svojem izvrstnem govoru zasluge njegove za cerkev in dušni blagor svojih vernikov, ter poudarjal, da verni ljud najlepše slavi njegov spomin s tem, da ga posnema v njegovih lepih čednostih: ljubeznjivosti, pravi pobožnosti, dobrosrčnosti itd. itd.

Nato je daroval péto sv. mašo č. g. Peterca, tukajšnji rojak, a sedaj župnik v Dubravcu (Turopolju).

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. oktobra.

(Kanončno vmeščen) je bil danes č. g. Val. Aljančič na faro Dobrávo pri Kropi.

(Mesečni shod muzejskega društva) za Krajsko bode prihodnjo sredo (14. t. m.) ob šestih zvečer v bralni sobi Rudolfinuma. Predaval bode društveni tajnik g. Ant. Koblar „o zgodovini železarstva na Krajskem“. Vstop je prost tudi neudom.

(Goriška razstava) se je zaključila predzanjo nedeljo popolnem tako, kakor bi bila tam kje v Turinu, dasiravno sta v deželi dve tretjini prebivalstva slovenski. Tudi srečanje se je vršilo le v italijanskem jeziku. To pač jasno kaže, da so Slovenci povsod preveč prijenljivi, nasprotniki pa predrzni.

(Tržaška mestna delegacija) je dne 2. t. m. sklepila, da naznani kazenskemu sodišču č. g. R. Logarja, duh. pomočnika v Škedenju, češ, da je v svoji propovedi dne 27. septembra žalil italijansko narodnost, ko je priporočal, naj slovenski starši pošiljajo svoje otroke v slovenske šole. Gospod duhovnik se te preiskave gotovo ne boji, ker v svoji dotični propovedi z nobenim izrazom ni žalil Lahov.

(V Celju) je v gledališču župan dr. Nekermann „blagoslovil“ novo zastavo društva „Liederkrantz“.

(Zlato poroko) je v Gradcu slavil doslužni učitelj g. Francišek Fassl. Jubilant je star 78 let, a njegova tovaršica 69. Oba sta še krepka in zdrava.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) je poslal mari-borski Tugomer svoto 2 gld. 35 kr., ki se je nabrala pri nekem slovesu.

(Slovensko gledališče) je bilo včeraj primerno slabo obiskano, ker je lepo jesensko vreme izvalo mnogo ljubljanskega občinstva iz mestnih zidov. Predstavljal se je prvič Alfonz Pirca veselo-igra v jednom dejanju: „To je moja maksima!“, ki je bila tiskana v „Ljublj. Zvonu“. Prav je in hvalevredno, da skuša „Dramatično društvo“ spraviti na oder tudi domače proizvode, kateri so itak redki. Ali o tem delcu, ki se morda gladko čita, moremo „sans peur et sans reproche“ reči, da nema niti dejanja niti duhovitega dramatičnega razgovora in je torej nezrelo tudi za slovenski, sicer jako oskromni oder. Edini g. Borštnik kot bivši trgovec Koren je imel hvaležnejšo vlogo in je storil iz nje, kar mu je bilo mogoče; isto velja o gspđ. Slavčevi. Mislimo pa, da pisatelj te igre ni pisal za gledališko predstavo in bi se morala vsaj gledališko vprizoriti, da ne bi posamezni igralci iskali — muh po kotih. — Druga igra je bila že znana Ogrinčeva „V Ljubljano jo dajmo“, v kateri je pisatelj kaj dobro pogodil duha in mišljenja našega priprostega ljudstva. Kaj dobro je gspđ. Nigrinova pogodila jezično deklo Nežo, g. Danilo pa dr. Mirka. Gosp. Sršen je imel prav hvaležno vlogo hlapca Pavleta, le na nekaterih mestih ni dosleden ostal značaju. G. Verovšek bode s časom prav dobro igral „kmetiške veljake“, gospa Borštnikova je, kakor vedno, spretno predstavljala mlado Marico, manj je ugajala gospej Danilovi vloga gospodinje Rotije.

(Akad. društvo „Slovenija“ na Dunaju) priredi v sredo dne 13. oktobra svojo šesto redno zborovo sejo v letnem tečaju 1891 s sledečim vporodom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odbora. 3. Slučajnosti. Lokal: Restauration Kastner „zum Magistrat“ I. Lichtenfeldgasse Nr. 3. Začetek ob 8. uri zvečer. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Cena hmelju v Zatežu.) Zateško blago mestno velja 100—105 gld., ono z dežele 85—90 gld., ošavsko pa 75—80 gld. za kilo.

(Novo c. kr. okr. glavarstvo) ustanovili so v Voitsbergu na Štajarskem.

(Pri železnici Celje-Velenje) sta stavbo cest do posameznih postaj prevzela gg. Lapp in Klemensijevič kakor to naznanja poročilo iz deželnega odbora štajarskega.

(Razglas.) Generalno ravnateljstvo c. kr. priv. južne železnice naznanilo je trgovski in obrtnijski zbornici, da je vsled velike množine blaga počenši z dnem 3. oktobra t. l. naslednje odredilo: Na postajah Bolcan in Rovered omeji se za vozno blago skladnine prosti čas na 24 ur, in skladnina se pri prejemu in oddaji blaga za prvi skladnini podvrženi dan zviša na 4 kr., za vsak prihodnji dan pa na 6 okr. d 100 kg, kolikor za nekatero blago v tarifi južne železnice z dne 1. julija 1890 pod C (postranske pristojbine) točka 3 B o ležanju i skladnini ni strožjih določil. — Dalje se z razglasom z dne 18. septembra t. l., št. 13 967/C II, objavljeni, po oblastni odobreni dodatni dobavni čas treh dni poviša za vse vozno blago, katero se na avstro-ogerskih ali vnanih postajah oddaja na postaje proge Atzwang-Ala, ali za blago, katero se oddaja v Italijo in gre preko Peri, na šest dni. Za vozno blago, ki je namenjeno v nasprotno smer, in za brzojavno blago v obeh smereh ostane dosedanja dodatni dobavni čas nespremenjen. — Slednjič se na

postajah južne železnice in na vseh njenih stranskih in zakupnih progah vozno blago, katero je namenjeno na postaje proge Atzwang-Ala in v Italijo preko Peri, — izvzete so žive živali in lahko pokvarljivo blago, — sprejema v zmislu § 55. obrtnega pravilnika le tedaj; ako so za nalaganje potrebni prostori na razpolaganje, in še to le proti predpisani izjavi.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda za Kotmaroves in okolico) bode imela v nedeljo dne 18. oktobra 1891, ob 3. uri popoldne v gostilni gospoda Val. Štangeljua v Kotmarivasi svoj letni občni zbor po sledečem sporedu: 1. Pozdrav načelnika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Razni govori in naveti. 4. Sprejem in vpisovanje udov. 5. Volitev novega odbora. Po zborovanju tombola, petje in prosta zabava. K obilnej udeležbi vabi vse ude kakor tudi vse rodoljube načelnistvo.

(Novo faro v Gradcu) bodo oživatvorili dne 1. novembra pri novopostavljeni cerkvi „presvetega srca Jezusovega“.

(Železnico Flirstenberg Hartberg) na Štajarskem bodo prometu izročili dne 18. oktobra.

(Ministerstvo za prosveto na Ogerskem) pripravlja zakonski predlog o plači učiteljev na ljudskih šolah. Vsaka občina, katera ne bi mogla učitelju dajati zakonom opredeljeni minimum plače, mora za primanjkuječi del poprositi pri vladi. Vlada plačo dopolni, ob enem pa si prisvoji pa dotične šole izvesten vpliv.

(Madjarske propovedi) se na Dunaji bivaajoči Madjari prvokrat lahko poslušali v cerkvi viteзов malteških. Govore bodo vsako nedeljo in praznik oskrbovali očetje kapucini.

(C. kr. poštnohranilni urad) na Dunaji razposlal je okrožnico z računom glede prometa v mesecu septembru. Vložilo je v oddelku varčevalnem 4244, v čekovnem 87, v nakazničnem pa 51, vložnikov, to pa v varčevalnem prometu 99.294krat skupaj za 1.679.617 gld., a v čekovnem 557.752krat skupaj za 81.721.720 gld., torej skupno v obeh oddelkih 657.046krat za 83.401.338 gld.; od tega pride na Štajarsko 34.344krat za 3.532.496 gld., na Koroško 10.186krat za 929.332 gld., na Kranjsko 8138krat za 689.024 gld., na Primorje 11.120krat za 1.190.092 gld., na Dalmacijo 3017krat za 295.579 gl. V omenjenem mesecu so pa vložniki izvzeli v obeh oddelkih skupaj 178.862krat za 83.818.583 gld., od tega na Štajarskem 5658krat za 1.867.200 gld., na Koroškem 1434krat za 325.681 gld., na Kranjskem 1059krat za 213.668 gld., na Primorskem 3162krat za 1.178.579 gld., v Dalmaciji 389krat za 67.919 gl. Od dne 12. januarja, ko je hranilnica začela poslovati, vložilo se je 39.585.615krat v skupnem znesku za 4.534.975.430 gl. 96 kr., a vrnilo 11.897.049krat za 4.475.316.600 gld. 57 kr., v blagajnici je torej preostalo čistih 59 658.830 gld. 39 kr. Med povračili nahaja se 16.351.585 gld., za kar je urad vložnikom na zahtevanje kupil in odposlal vrednostnih papirjev. V prometu je 9648 knjig-rentovnic v vrednosti 12.066.620 gld., potem 834.259 vložnic in 19.009 čekovnic. Novo pošto z nabiralnico dobili so kraji: Matulija-Opatija, Cerovlje, Trst (Giardino publico), vsi v Istri, Sepurine v Dalmaciji. Opustili so pošto v Ribariču in v Gornjem Šarbovlji. V neuradnem delu okrožnica objavlja podatke o poštni hranilnici na Ogerskem, Francoskem, Taljanskem, Nizozemskem, v Belgiji.

(Poštna hranilnica na Ogerskem) začela je poslovati dne 1. februarja 1886. Dne 31. avgusta je med ljudstvom bilo 181 505 knjig-vložnic. Do rečenega dne se je 2.604.853krat vložilo skupaj za 23.984.750 gld., a vrnilo 694.653krat v skupnem znesku za 18.488.303 gld. Med izplačili nahaja se 43.995 gld.; za to vsoto je urad vložnikom na željo kupil in odposlal listine-vrednostnice. V čekovnem prometu, ki so ga odprli dne 1. januarja 1890, pa je 1263 vložnikov; vplačalo se je 834.383krat za 143.957 gl., a vrnilo 134.517krat za 141.382.326 gl.

(Šolske hranilnice v Belgiji) Dne 31. decembra 1890 je v devetero provincijah bilo 7639 šol-začetnic ali elementarnih učilnic. Iste je obiskovalo 896 787 otrok, in sicer 449.497 učencev in 447.290 učenk. Hranilnica bila je po 4965 šolah. Knjigo-vložnic je imelo 92.975 učencev in 74.721 učenk, skupaj 167.695 otrok. Brez knjižice je bilo 38.907 otrok, to pa 20.893 učencev in 18.014 učenk. Učenci so privarčevali 2.216.719 frankov, deklice pa 1.825.429 frankov, skupaj 4.042.148 frankov. Po srednjih in višjih učiliščih nahaja se 357 šolskih hranilnic, 6882 varčevalcev, ki so si shranili 183.759 frankov.

V celem je torej 5.322 šolskih hranilnic, 213.485 varčevalcev, a privarčevanega denarja za 4.225.907 frankov. Velika večina mladih varčevalcev, namreč 211.790 oseb, ima svojo imovino v znesku 4.186.654 frankov shranjeno v državni hranilnici, a 1695 učencev z 39.253 frankov ima denar založen bodi v zasebnih zavodih, bodi v podobi državnih papirjev belgijskih.

(100.000 gld. in 50.000 gld.) sta glavna dobitka velike praške razstave. Opozarjamo cenjene čitatelje našega lista, da se bode vršilo zrebanje že v četrtek dne 15. oktobra l. l.

Raznoterosti.

— Loterija. V Würzburgu so zaprli krojača, ki je skrivaj imel popolno avstrijsko loterijsko kolekturo. V veliko žalost vseh loteristovk so pobrali vse njegove knjige.

— O. Testevnide. V Honkongu umrl je francoski misijonar P. Testevnide. Pokojnik je dolgo let misijonaril na Japonskem. Veliko je storil za to deželo. Mej drugim je osnoval tri bolnišnice za gobove.

Telegrami.

Pilberk, 12. oktobra. Podružnični shod v Šmihelu presijajen. Drag. Hribar in mari-borski pevci lepo vsprejeti, 300 udeležencev verno poslušalo navduševalne govore Hribarja, Skrbince in drugih ter milodoneče glasove gg. pevcev. Slovenski Korotan ne propade, ker se čedalje bolj probuja ter zaveda svoje narodnosti.

Dunaj, 12. oktobra. Budgetni odsek je s 26 proti 1 glasu sklenil, da se debata okrajša, le posamezne točke izročé odsekom in se o večini točk takoj v zbornici obravnava. Finančni minister je naglašal, da ni vlada pričakovala teh nasvetov, akoravno želi, da se proračun reši pred koncem leta.

Dunaj, 12. oktobra. Včerašnjega dvornega obeda v Schönbrunnu so se udeležili saksonski kralj, več nadvojvod, minister Kalnoky, saksonski poslanik in dvorni dostojanstveniki. — Dopoldne se je pričel kongres kemikov in drobnogledcev; uradno so bile zastopane Avstrija, Danska, Srbija in Ogerska. Navzoči so bili tudi veščaki iz Berolina, Pariza, Peterburga, Amsterdama, Bostona, Monakovega in Norimberga. Dvorni svetovalec Ludvig je pozdravil kongres in izrazil željo, naj bi zborovalci pripomogli, da se zatre ponarejanje živil. Ludvig, ki je bil predsednikom izvoljen, je končal s trikratnim „hoch“-klicem na cesarja.

Piccoli-jeva tinktura za želodec je mehko, toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov vreajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Cena steklenici 10 kr. (300—205)

Tu jeli.

8. oktobra.

Pri **Matiču**: Lavrič, in Lužnberger s hčerjo, trgovca; Bradaška, zasebnik, s hčerjo, iz Trsta. — Tschöll in Neuman, trgovca; pl. Auerhan, zasebnica, iz Gradca. — Magaras s soprogo, major, iz Zagreba. — Braun, trgovec; Libert, potovalec, z Dunaja. — Graf, potovalec, iz Brna. — Liner, general-major v pok., iz Begunj. — dr. Rikli iz Bleda. — Cornič, trgovec z lesom, iz Nablrežine.

Pri **Južnem kolodvoru**: Stanonik in Hladnik iz Logatca. — Smukovic in Buzeta. — Doleher iz Spljeta. — dr. Hinek iz Tabora. — Turk iz Drage. — Didolič iz Sele. — Mabriki iz Opatije. — Palme, potovalec, z Dunaja.

Umrli so:

9. oktobra. Ciril Knez, pomočnega uradnika sin, 1 mesec ilovca 31, božjast. — Rozalija Zoratti, železniškega uradnika vdova, 59 let, Kravja dolina 11, ostarelost.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje		Veter	Vreme	Mokriše na 24 ur v mm
		zrakometa v mm	toplomera po Celziju			
opazovanja						
7. u. jut.	73.77	11.2	brezv.	oblačno		
10 2. u. pop.	73.77	16.0	sl. svzh.	"		0.00
9. u. zveč.	73.82	12.4	"	"		
7. u. jut.	73.73	1.2	brezv.	megla		
11 2. u. pop.	73.5	16.0	sl. vzh.	jasno		0.00
9. u. zveč.	73.54	12.4	"	"		

Orednja temperatura obeh dni 13.2°, in 12.7°, oziroma 78.0° 0.6° nad normalom.

Na prodaj je po nizki ceni
dobro ohranjen
klavir
v Ljubljani, Stari trg št. 21, II. nad-
stropje na desno. (1411) 3-1

Od pluga do krone.
Obširni zgodovinski roman,
zajét iz kranjske povestnice.
(1359) 24

Katoliška tiskarna
priporoča raznovrstne
vizitnice
po nizki ceni.

Tovarna cerkvene oprave.
Premovana 1873, 1881.
Jožef Deiller,
tovarna cerkvene oprave in izdelovalnica paramentov,
Dunaj, VII., Zieglergasse 27.
Zastopnik: Frane Brückner.
Na dogovorjena naročila se izdelujejo vsi cerkveni paramenti, kakor:
pluviali, dalmatike, velumi, štole, baldahini, bandera itd. itd.,
pa tudi (26-19)
cela mašna bleka v najprilnejši obliki.
Cerkveni paramenti.

Naznanilo.
Slav. občinstvu stolnega mesta Ljubljane in onemu z
dežele naznanjam, da se bodem
z dnem 12. oktobra
stalno nastanil v Ljubljani.
Spoštovanjem
Schweiger,
zobozdravnik.
(1390) 33

St. 80. **Razglas.** (1417) 1
Zaradi oddaje popraviljanja in novega prekritja zvonika s ploščevino in
beljenja cerkve in zvonika v **Adlešičih** vršila se bo
zmanjševalna licitacija
dné 26. oktobra 1891 ob 10. uri zjutraj
v farovžu v **Adlešičih**.
Vse popravilo z gradivom, ročnim delom in vožnjo vred preračunjeno
je na **815 gld. 55 kr.** Pred licitacijo položiti je 81 gld. 55 kr. varščine.
Stavbeni odbor za popravilo zvonika v **Adlešičih**,
dné 9. oktobra 1891.
Ivan Šašelj s. r.,
načelnik in župnik.

Razpis službe.
Mestna hranilnica ljubljanska razpisuje tem potom
službo praktikanta
z letno plačo 480 gld.
Prosilci za to službo izkazati morajo poleg znanja slovenskega
in nemškega jezika v govori in pisavi tudi še zmožnost trgovin-
skega knjigovodstva in naj vložé svoje prošnje s spričevali posebno
o dosedanjem poslovanji vred do vštetega 28. oktobra 1891. pri
ravnateljstvu mestne hranilnice ljubljanske.

Razglasilo.
Naznanja se, da
živinski sejem v Kamniku
v četrtek dné 15. t. m. **ni prepovedan.**
Mestno županstvo v Kamniku,
dné 12. oktobra 1891.
Močnik l. r.,
župan.

Zimski vozni red državne železnice.

Postaje	št. 1714	št. 1716	št. 1712	Postaje	št. 1715	št. 1713	št. 1721
Ljubljana j. k.	6:30	11:50	4:22	Beljak j. k.	11:51	4:37	11:06
Ljubljana R. k.	6:35	11:55	4:30				
Vižmarje	6:48	12: 5	4:41	Trbiž	1:25	6:06	3:51
Medvode	7:01	12:17	4:53	Rateče-Bela Peč	1:43	6:24	4:09
Loka	7:15	12:31	5:07	Kranjska gora	1:58	6:39	4:24
Kranj	7:30	12:46	5:23	Dovje	2:23	7:05	4:47
Sv. Jošt (ostaj.)	7:36	12:52	5:30	Jesenice	2:43	7:26	5:08
Podnart	7:51	1: 7	5:45	Javornik	2:50	7:33	5:15
Otoče (ostaj.)	7:58	1:14	5:52	Žerovnica (ost.)	2:59	7:43	5:25
Radovljica (ost.)	8:11	1:27	6:05	Lesce	3:13	7:59	5:40
Lesce	8:21	1:37	6:16	Radovljica	3:20	8:06	5:47
Žerovnica (ost.)	8:32	1:48	6:27	Otoče (ostaj.)	3:33	8:19	6:00
Javornik	8:41	1:57	6:37	Podnart	3:41	8:26	6:08
Jesenice	8:51	2: 6	6:48	Sv. Jošt (ostaj.)	3:54	8:40	6:22
Dovje	9:10	2:24	7:06	Kranj	4:—	8:46	6:30
Kranjska gora	9:32	2:46	7:28	Loka	4:15	9:02	6:47
Rateče-Bela Peč	9:47	3: 1	7:43	Medvode	4:29	9:16	7:02
Trbiž	10:03	3:16	7:59	Vižmarje	4:42	9:28	7:14
				Ljubljana R. k.	4:51	9:37	7:23
				Ljubljana j. k.	4:58	9:45	7:28
Beljak j. k.	11:50	4:36	8:56				

Nočni čas je zaznamovan s navpičnimi črtami za minutnimi številkami in traja od
6:00 zvečer do 5:59 zjutraj.

Žrebanje
že v četrtek! **Velika** Žrebanje
že v četrtek!
loterija praške razstave.
Glavna dobitka (1)
100.000 gl.
50.000 gl.
priporoča
J. C. Mayer.
Srečka 1 gld. Srečka 1 gld.

Dunajska borza.

Dné 12. oktobra.			Dné 10. oktobra.			Ljubljanske srečke, 20 gld.		
Papirna renta 5%, 16% davka	91	gld. 40 kr.	Ogerska zlata renta 4%	104	gld. 05 kr.	Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	16	" 80 "
Srebrna renta 5%, 16% davka	91	" 15 "	Ogerska papirna renta 5%	100	" 80 "	Rudolfove srečke, 10 gld.	19	" 50 "
Zlata renta 4%, davka prosta	109	" 20 "	4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	134	" 75 "	Salmove srečke, 40 gld.	59	" — "
Papirna renta 5%, davka prosta	102	" 10 "	5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	146	" 50 "	Windischgraezove srečke, 20 gld.	48	" 75 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1015	" — "	Državne srečke l. 1864., 100 gld.	181	" 75 "	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	151	" 26 "
Kreditne akcije, 160 gld.	284	" 25 "	Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96	" 50 "	Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2805	—	" — "
London, 10 funtov strl.	117	" 40 "	Kreditne srečke, 100 gld.	185	" 20 "	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	103	" 50 "
Napoleonodor (20 fr.)	9	" 29 "	St. Genois srečke, 40 gld.	61	" — "	Papirni rubelj	1	" 22 1/2 "
Cesarski cekini	5	" 57 "				Laških lir 100	45	" 50 "
Nemških mark 100	57	" 60 1/2 "						

MERCUR menjarnična delniška
družba na Dunaju,
I., Wollzeile šte. 10.
Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem
listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute
in devize.
Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje glavnice priporočamo:
4% gallške propinacijske zadolžnice.
4 1/2% zastavna pisma peštanske ogerske komer-
cijonalne banke.
4 1/2% komunalne obveznice ogerske hipotečne
banke z 10% premijo.
Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podruž-
nice njene.

50.000 goldinarjev
se dobi z jedno
promeso zemljiško-kreditnih srečk
à 1 1/4 gld. in 50 kr. kolek.
Žrebanje že 5. novembra!